

Література:

1. Нашкерська Г.В. Фінансовий облік : навч. посібник / Г.В. Нашкерська. – К. : Кондор, 2005. – 503 с.
2. Чебанова Н.В. Бухгалтерський фінансовий облік : посібник / Н.В. Чебанова, Ю.А. Василенко. – К. : Академія, 2002. – 672 с.
3. Хом'як Р.Л. Облік на підприємствах малого бізнесу : навч. посібник / Р.Л. Хом'як, З.М. Скибінська. – Львів : Магнолія 2006, 2007. – 205 с.
4. Організація бухгалтерського обліку: навч. посіб. для студентів спеціальності 7.050106 «Облік і аудит» / Ф.Ф. Бутинець, О.В. Олійник, М.М. Шигун, С.М. Шулепова. – 2-е вид., доп. і перероб. – Житомир : ЖІТІ, 2001. – 576 с.
5. Чабанюк О.М. Економічний зміст основних засобів як об'єкта обліку і контролю [Електронний ресурс] / О.М. Чабанюк, Т.В. Козел // Науковий вісник НЛТУ України. – Львів, 2013. – Вип. 23.4. – С. 292-296. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/nvnltu_2013_23.4_48.pdf.
6. Сафронська І.М. Сутність та завдання обліку основних засобів [Електронний ресурс] / І.М. Сафронська, Г.Є. Бесєдина, Т.В. Ковальова // Збірник наук. праць Таврійського держ. агротехнологічного ун-ту. Економічні науки. – 2013. – №2 (2). – С. 245-251. – Режим доступу : [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/znptdau_2013_2\(2\)_32.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/znptdau_2013_2(2)_32.pdf).

Калабухова С. В., к.е.н., професор,

*Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана
м. Київ, Україна*

Кузьмінська О. Е., к.е.н., професор,

*Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана
м. Київ, Україна*

Абесінова О. К., к.е.н., доцент,

*Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана
м. Київ, Україна*

СТАНДАРТИЗАЦІЯ АНАЛІЗУ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

В умовах соціальної відповідальності бізнесу перед зацікавленими сторонами (стейкхолдерами) та, відповідно, при зростанні кількості учасників процесу прийняття рішень, все більше зростає потреба у формалізації інформації для прийняття тотожних рішень. У зв'язку з цим, значної ролі набуває стандартизація аналізу господарської діяльності суб'єкта господарювання на базі офіційної фінансової звітності у напрямку досягнення оптимального ступеня впорядкованості аналітичної

інформації про діяльність суб'єкта господарювання для прийняття ідентичних, тотожних рішень всіма зацікавленими сторонами.

Під стандартизацією аналізу фінансової звітності суб'єкта господарювання розуміємо установлення положень для загального та неодноразового використання щодо аналітичних завдань з метою досягнення оптимального ступеня впорядкованості корисної інформації для прийняття тотожних рішень стейкхолдерами про тенденції безперервності та масштабів розвитку суб'єкта господарювання у майбутніх періодах.

Грошовий потік розкриває динамізм підприємницької діяльності, забезпечує її безперервність. Варто зауважити, що у різних предметних сферах існують різні підходи до визначення поняття «грошовий потік». Для цілей стандартизації аналізу грошових потоків суб'єктів господарювання, що ґрунтується на обробці інформації фінансової звітності, термін «грошовий потік» уживаємо відповідно до Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 7 «Звіт про рух грошових коштів» у значенні надходження та вибуття грошових коштів та їх еквівалентів [1]. При цьому погоджуємося з трактуванням грошового потоку операційної діяльності, наданого зарубіжними вченими Е. Нікбахт, А. Гроппеллі [2] як показника ліквідності підприємства, що складається з чистого прибутку ($ЧП$) і амортизаційних відрахувань (A). Основним показником, що розкриває інформацію про зміни у фінансовому стані підприємства, вважаємо чистий рух грошових коштів за звітний період ($ЧР^{ГК}$), який є різницею між надходженням ($H^{ГК}$) та вибуттям ($B^{ГК}$) грошових коштів та їх еквівалентів ($ГЕ$).

Звіт про рух грошових коштів доповнює Баланс та Звіт про фінансові результати (сукупний дохід) у частині надходження і вибуття грошей та їхніх еквівалентів протягом звітного періоду в результаті операційної ($ОД$), інвестиційної ($ІД$) та фінансової діяльності ($ФД$) суб'єкта господарювання. На противагу інформації Балансу та Звіту про сукупний дохід, в концептуальну основу складання яких покладено принцип нарахування, інформація про грошові потоки є корисною для оцінки здатності суб'єкта господарювання генерувати грошові кошти та їх еквіваленти; надає користувачам змогу розробляти моделі для оцінки та порівняння теперішньої вартості майбутніх грошових потоків різних суб'єктів господарювання; дозволяє дослідити спроможність підприємства погасити зобов'язання та сплатити дивіденди у звітному періоді; уможливорює виявлення причин різниці між чистим прибутком і грошовими надходженнями та витратами.

Методичні рекомендації у частині стандартизації процедур аналізу Звіту про рух грошових коштів суб'єктів господарювання узагальнено у табл. 1.

Методичні рекомендації у частині стандартизації експрес-аналізу чистого руху грошових коштів суб'єктів господарювання за видами діяльності, що уможливорює прийняття рішень про здатність суб'єкта господарювання генерувати грошові потоки у звітному періоді, узагальнено у табл.2.

**Стандартизація процедур аналізу Звіту
про рух грошових коштів суб'єкта господарювання**

<i>Стандартні процедури</i>	<i>Технічні умови «нормальної» здатності генерувати грошові потоки</i>
1. Верифікація інформації, узагальненої у Звіті про рух грошових коштів	Відсутність арифметичних помилок за формальними ознаками та за суттєвістю $ЧР^{ГК}_{3400} = \Delta ГК_{1165}$ Позитивний аудиторський висновок Наявність аналітичної записки
2. Факторний аналіз ключових показників за адитивними моделями	
- формування вхідного грошового потоку	$H^{ГК} = H^{ГК}_{ОД} + H^{ГК}_{ИД} + H^{ГК}_{ФД}$
- формування вихідного грошового потоку	$B^{ГК} = B^{ГК}_{ОД} + B^{ГК}_{ИД} + B^{ГК}_{ФД}$
- формування чистого грошового потоку	$ЧР^{ГК} = H^{ГК} - B^{ГК} > 0;$ $ЧР^{ГК} = ЧР^{ГК}_{ОД} + ЧР^{ГК}_{ИД} + ЧР^{ГК}_{ФД}$
3. Коефіцієнтний аналіз ключових показників	
- збалансованості грошових потоків	$K^3_{ГП} = H^{ГК} / B^{ГК} \approx 1$
- адекватності (достатності) грошових потоків (<i>Cash flow adequacy ratio, CFAR</i>)	$K^A_{ГП} = ЧР^{ГК}_{ОД} / (ЧР^{ГК}_{ИД} + ЧР^{ГК}_{ФД}) > 1$
- інтенсивності грошового обороту, раз	$(H^{ГК} + B^{ГК}) / \overline{ГК}_{1165}$
- темпу (Т) нагромадження грошових коштів, %	$T^H_{ГК} = ЧР^{ГК}_{3400} / \overline{ГК}_{1165} = \Delta ГК_{1165} / \overline{ГК}_{1165}$
- ефективності грошових потоків	$K^E_{ГП} = ЧР^{ГК} / B^{ГК}$
- рентабельності грошових потоків	$K^P_{ГП} = ЧП + A / B^{ГК}$
4. Стратегічний аналіз трансформації надлишку грошових коштів у їх еквіваленти	
- за моделлю Міллера-Орра, де $\sigma_{ГК}^2$ – дисперсія щоденного сальдо грошових коштів, тис.грн. BT – витрати на одну операцію з трансформації грошей у їх еквіваленти, тис.грн. $ДГЕ$ – середня ставка доходності одного грошового еквівалента, %	$\Delta ГЕ = ГК_{1165}^{fact} - ГК_{1165}^{opt}$ $ГК_{1165}^{opt} = ГК_{min} + \sqrt[3]{\frac{3 \times \sigma_{ГК}^2 \times BT}{4 \times ДГЕ}}$

Експрес-аналіз чистого руху грошових коштів суб'єкта господарювання для прийняття рішень про динамічність підприємницької діяльності

Вид фінансової стабільності у генеруванні грошових потоків	Чистий рух грошових коштів («+» – позитивний, «-» – негативний)		
	Операційна діяльність	Інвестиційна діяльність	Фінансова діяльність
Абсолютна	+	-	-
Нормальна	+	-	+
Нестійка	-	-	+
Кризова	-	+	+

Експрес-аналіз чистого руху грошових коштів суб'єктів господарювання за видами діяльності забезпечує суттєвою інформацією про динамічність підприємницької діяльності та безперервність грошового обороту в масштабі бізнесу суб'єкта господарювання. Представлені аналітичні процедури уможливають отримання уніфікованих аналітичних висновків, а відтак й прийняття стандартних ідентичних рішень всіма зацікавленими сторонами про компетентність суб'єкта господарювання у сфері генерування якісних грошових потоків.

Література:

1. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 7 (МСБО 7). Звіт про рух грошових коштів [Електронний ресурс] / IASB; Стандарт, Міжнародний документ, від 01.01.2012. – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/929_019

2. Нікбахт Е. Фінанси / Е. Нікбахт, А. Гроппеллі; [пер. з англ]. – К.: Основи, 1993. – 383 с.

Гайдучок Т. С., к.е.н., доцент,

*Житомирський національний агроекологічний університет
м. Житомир, Україна*

Киян А. В., к.е.н., доцент,

*Житомирський національний агроекологічний університет
м. Житомир, Україна*

**ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ
ВИТРАТАМИ ПІДПРИЄМСТВ**

На сьогодні особливо гостро постає проблема створення системи обліку і контролю витрат для розробки ефективних стратегічних управлінських рішень з метою своєчасного передбачення виникнення несприятливих